

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาเปรียบเทียบ (comparison descriptive study) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก และศึกษาปัจจัยด้านประชากรที่มีผลต่อความคิดเห็นต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในพื้นที่ตำบลตะพาน ประชากรที่ศึกษาคือประชาชนที่มีอายุมากกว่า 15 ปี และในปีที่ผ่านมาได้อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลตะพาน จากทั้งหมด 5 หมู่บ้าน หลังคาเรือนละ 1 คน จำนวน 820 หลังคาเรือน คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 262 หลังคาเรือน โดยแบ่งสัดส่วนตามจำนวนหลังคาเรือนของแต่ละหมู่บ้าน แล้วใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling) โดยวิธีการจับฉลากจากบ้านเลขที่ของแต่ละหมู่บ้านให้ได้จำนวนหลังคาเรือนเท่ากับขนาดกลุ่มตัวอย่าง เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured interview) โดยผู้ศึกษาเป็นผู้สร้างขึ้นมาจากมี 3 ส่วน รวม 67 ข้อ ซึ่งได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาจากอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม ได้นำไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่คล้ายกันจำนวน 30 คน นำมาวิเคราะห์ผลหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือในส่วนที่ 2 โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (cronbach alpha coefficient) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 และนำเครื่องมือมาปรับแก้อีกครั้งแล้วนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาให้บัณฑิตอาสาที่ได้รับการปฐมนิเทศและชี้แจงรายละเอียดของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แล้ว จำนวน 2 คน เป็นผู้เก็บข้อมูลให้ จากนั้นผู้ศึกษาได้นำแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งแบบบันทึกความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในพื้นที่ตำบลตะพาน สถิติที่ใช้ได้แก่ จำนวนและร้อยละ ส่วนความคิดเห็นของประชาชนต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ของหน่วยงาน องค์กรทั้งภาครัฐและภาคประชาชน ในปีที่ผ่านมา พื้นที่ตำบลตะพาน สถิติที่ใช้ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดค่าระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ช่วง ตามเกณฑ์การแปรผลโดยใช้

สูตรหาอันตรภาคชั้น สำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยด้านประชากรที่มีผลต่อความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในแต่ละกลุ่มทดสอบด้วย Independent samples t-test และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวในแต่ละกลุ่มทดสอบด้วย F-test (One – way ANOVA) แล้วเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple Comparison) เพื่อหาคู่ที่แตกต่าง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอในรูปแบบ ตารางและความเรียง ซึ่งสรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะของการศึกษา ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

1. ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำนวน 262 คน เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ซึ่งเป็นเพศหญิง ร้อยละ 54.2 และเพศชาย ร้อยละ 45.8 อายุระหว่าง 35-44 ปี มีมากที่สุด ร้อยละ 29.0 รองลงมาช่วงอายุ 45-54 ปี ร้อยละ 21.4 และน้อยสุดช่วงอายุระหว่าง 15-24 ปี ร้อยละ 10.7 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 70.2 รองลงมาจบชั้นมัธยมศึกษา ร้อยละ 18.7 และน้อยสุดจบระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 2.3 ลักษณะครอบครัวที่มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาอาศัยอยู่มากกว่าครอบครัวที่ไม่มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาอาศัยอยู่ ซึ่งเป็นครอบครัวที่มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาอาศัยอยู่ ร้อยละ 54.2 และครอบครัวที่ไม่มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาอาศัยอยู่ ร้อยละ 45.8 ส่วนใหญ่เป็นครอบครัวที่ไม่เคยมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกในช่วงไม่เกิน 2 ปีที่ผ่านมา ร้อยละ 90.8 และส่วนน้อยเป็นครอบครัวที่เคยมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก ร้อยละ 9.2 สำหรับความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในปีที่ผ่านมาพบว่าส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารบ่อยครั้ง ร้อยละ 77.8 รองลงมาได้รับนานๆ ครั้ง ร้อยละ 19.5 และน้อยสุดไม่เคยได้รับเลย ร้อยละ 2.7 แหล่งของการได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องการป้องกันและ ควบคุมโรคไข้เลือดออกในปีที่ผ่านมา พบว่า ได้รับจากโทรทัศน์มีมากที่สุด ร้อยละ 83.9 รองลงมาจากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ร้อยละ 80.0 จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ร้อยละ 76.8 และน้อยสุด จากหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 11.4

2. ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ของหน่วยงาน องค์กรทั้งภาครัฐและภาคประชาชน ในปีที่ผ่านมา

2.1 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ของสถานีอนามัยตำบลตะพาน

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออกของสถานีนามัยตำบลตะพาน ทั้งการป้องกันโรคลวงหน้าและการควบคุมโรคเมื่อมีผู้ป่วย จากประเด็นการป้องกันโรคลวงหน้า จำนวน 19 ข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.92 – 4.41 และ ประเด็นการควบคุมโรคเมื่อมีผู้ป่วย จำนวน 6 ข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.16 – 4.33 ซึ่งอยู่ในระดับ เห็นด้วย ถึงเห็นด้วยอย่างยิ่ง สำหรับค่าเฉลี่ยโดยรวมมีค่าเท่ากับ 4.16 ผลการศึกษาครั้งนี้บ่งชี้ว่ากลุ่ม ตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออกของสถานีนามัยตำบลตะพาน ในระดับเห็นด้วย

2.2 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออก ขององค์การบริหารส่วนตำบลตะพาน (อบต.ตะพาน)

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออก ขององค์การบริหารส่วนตำบลตะพาน (อบต.ตะพาน) จากประเด็นต่างๆ จำนวน 5 ข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.16 – 4.50 ซึ่งอยู่ในระดับเห็นด้วย ถึงเห็นด้วยอย่างยิ่ง สำหรับค่าเฉลี่ยโดยรวม มี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 ผลการศึกษาครั้งนี้บ่งชี้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการป้องกันและควบคุม โรค ไข้เลือดออก ขององค์การบริหารส่วนตำบลตะพาน ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง

2.3 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออก ของโรงเรียนประถมศึกษา

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออก ของโรงเรียนประถมศึกษา จากประเด็นต่างๆ จำนวน 8 ข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.98 - 4.23 ซึ่งอยู่ในระดับเห็นด้วย สำหรับค่าเฉลี่ยโดยรวมมีค่าเท่ากับ 4.14 ผลการศึกษาครั้งนี้ บ่งชี้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออก ของโรงเรียนประถม ศึกษาในระดับเห็นด้วย

2.4 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออก ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และผู้นำหมู่บ้าน

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านและผู้นำหมู่บ้าน จากประเด็นต่างๆ จำนวน 8 ข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21 - 4.38 ซึ่งอยู่ในระดับเห็นด้วย ถึงเห็นด้วยอย่างยิ่ง สำหรับค่าเฉลี่ย โดยรวมมีค่าเท่ากับ 4.16 ผลการศึกษาครั้งนี้บ่งชี้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการป้องกันและ ควบคุมโรค ไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านและผู้นำหมู่บ้าน ในระดับ เห็นด้วย

2.5 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการป้องกันและควบคุมโรค
ไข้เลือดออกของครอบครัว

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการป้องกันและควบคุมโรค
ไข้เลือดออกของครอบครัว จากประเด็นต่างๆ จำนวน 10 ข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.56 - 4.38 ซึ่งอยู่ใน
ระดับเห็นด้วย ถึงเห็นด้วยอย่างยิ่ง สำหรับค่าเฉลี่ยโดยรวมมีค่าเท่ากับ 4.06 ผลการศึกษาครั้งนี้
บ่งชี้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของครอบครัว ใน
ระดับเห็นด้วย

2.6 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการป้องกันและควบคุมโรค
ไข้เลือดออก ของทุกองค์กร

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการป้องกันและควบคุมโรค
ไข้เลือดออกของทุกองค์กร จากประเด็นต่างๆ ทั้งหมด 56 ข้อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 ผลการศึกษา
ครั้งนี้บ่งชี้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของทุกองค์กร
ในระดับเห็นด้วย

สรุปได้ว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก
ของหน่วยงาน องค์กรทั้งภาครัฐและภาคประชาชน ในปีที่ผ่านมา พื้นที่ตำบลตะพาน ในประเด็น
ต่างๆ จำแนกตามองค์กรพบว่าค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการป้องกันและ
ควบคุมโรคไข้เลือดออก เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับ “เห็นด้วย” ถึง “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” และมี
ค่าเฉลี่ยรวมในระดับ “เห็นด้วย”

3. ปัจจัยด้านประชากรที่มีผลต่อความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการป้องกันและ ควบคุมโรคไข้เลือดออก

3.1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อ
การป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของทุกองค์กร จำแนกตามเพศ

ระดับความคิดเห็นกลุ่มตัวอย่างของเพศชายมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ
4.18 และเพศหญิง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 ซึ่งค่าเฉลี่ยของทั้ง 2 เพศอยู่ในระดับ “เห็นด้วย” ผลการ
ศึกษาครั้งนี้พบว่า เพศของกลุ่มตัวอย่าง มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อการป้องกันและควบคุมโรค
ไข้เลือดออกของทุกองค์กร ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ $P = 0.100$

3.2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อ
การป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของทุกองค์กร จำแนกตามการมีและไม่มีส่วนร่วมใน
กิจกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างของการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 และการไม่มีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 ซึ่งค่าเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่มอยู่ในระดับ “เห็นด้วย” ผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่าการมีและไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของกลุ่มตัวอย่าง มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของทุกองค์กรไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ $P = 0.498$

3.3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของทุกองค์กร จำแนกตามลักษณะครอบครัวที่มีและไม่มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาอาศัยอยู่

ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างของลักษณะครอบครัวที่มีและไม่มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาอาศัยอยู่ โดยครอบครัวที่มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาอาศัยอยู่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 และครอบครัวที่ไม่มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาอาศัยอยู่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 ซึ่งค่าเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่มอยู่ในระดับ “เห็นด้วย” ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่าครอบครัวที่มีและไม่มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาอาศัยอยู่ของกลุ่มตัวอย่าง มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของทุกองค์กรไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ $P = 0.601$

3.4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของทุกองค์กร จำแนกตามลักษณะครอบครัวที่เคยมีและไม่เคยมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก ในช่วงไม่เกิน 2 ปีที่ผ่านมา

ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างของลักษณะครอบครัวที่เคยมีและไม่เคยมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก ในช่วงไม่เกิน 2 ปีที่ผ่านมา โดยครอบครัวที่เคยมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 และครอบครัวที่ไม่เคยมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 ซึ่งค่าเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่มอยู่ในระดับ “เห็นด้วย” ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่าครอบครัวที่เคยมีและไม่เคยมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก ในช่วงไม่เกิน 2 ปีที่ผ่านมา ของกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของทุกองค์กร ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ $P = 0.412$

3.5 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก จำแนกตามอายุ

การศึกษาครั้งนี้พบว่าอายุของกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของทุกองค์กร ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P = 0.253$

3.6 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก จำแนกตามระดับการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้พบว่าระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของทุกองค์กรไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P = 0.734$

3.7 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก จำแนกตามความถี่ในการได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

การศึกษาครั้งนี้พบว่าความถี่ในการได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของทุกองค์กรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < 0.05$

3.8 การเปรียบเทียบพหุคูณค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความถี่ในการได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ที่ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติ 95 %

ผลการศึกษานี้พบว่า คู่ที่แตกต่างกันคือการได้รับข้อมูลข่าวสารความถี่บ่อยครั้งแตกต่างกับการได้รับข้อมูลข่าวสารความถี่นานๆ ครั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < 0.05$ ซึ่งการได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกความถี่นานๆ ครั้งมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นมากกว่าการได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก บ่อยครั้ง เท่ากับ 0.145

สรุปได้ว่าปัจจัยด้านประชากรที่มีผลต่อความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ในปีที่ผ่านมา พื้นที่ตำบลตะพาน พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา การมีและไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ลักษณะครอบครัวที่มีและไม่มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาอาศัยอยู่ และลักษณะครอบครัวที่เคยมีและไม่เคยมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก ในช่วงไม่เกิน 2 ปีที่ผ่านมา กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของทุกองค์กร ไม่แตกต่างกันที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % สำหรับความถี่ในการได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของกลุ่มตัวอย่าง มีระดับความคิดเห็นต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของทุกองค์กร แตกต่างกันที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % คู่ที่แตกต่างกันคือการได้รับข้อมูลข่าวสารความถี่บ่อยครั้งแตกต่างกับการได้รับข้อมูลข่าวสารความถี่นานๆ ครั้ง ซึ่งพบว่าการได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกความถี่นานๆ ครั้งมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นมากกว่าการได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องการป้องกันและ

ควบคุมโรคไข้เลือดออก ความถี่บ่อยครั้ง เท่ากับ 0.145

4. แบบบันทึกความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 262 คน ทั้งหมดเข้าใจว่าโรคไข้เลือดออกเป็นโรคที่ป้องกันและควบคุมได้ ร้อยละ 100 ส่วนใหญ่รับทราบว่ามียุทธศาสตร์การป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ในปีที่ผ่านมา พื้นที่ตำบลตะพาน ร้อยละ 83.6 และส่วนน้อยไม่ทราบว่ามียุทธศาสตร์ ร้อยละ 16.4 ซึ่งส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในยุทธศาสตร์การป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ร้อยละ 88.9 และส่วนน้อยไม่มีส่วนร่วมในยุทธศาสตร์ ร้อยละ 11.1 โดยส่วนใหญ่เข้าใจว่าการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกเป็นหน้าที่ของทุกองค์กรที่เกี่ยวข้อง และประชาชนต้องช่วยกัน ร้อยละ 98.1 และส่วนน้อยที่เข้าใจว่าไม่ใช่ ร้อยละ 1.9

อภิปรายผลการศึกษา

1. ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ของหน่วยงาน องค์กรทั้งภาครัฐและภาคประชาชนในปีที่ผ่านมา

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีความคิดเห็นต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของหน่วยงาน องค์กรทั้งภาครัฐและภาคประชาชนในปีที่ผ่านมา พื้นที่ตำบลตะพานในระดับ เห็นด้วย ถึงเห็นด้วยอย่างยิ่ง กับทุกประเด็นที่ได้ศึกษา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมของทุกองค์กรอยู่ในระดับเห็นด้วย น่าจะเป็นผลมาจากการรับรู้และการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากในปี 2546 ทุกองค์กรในพื้นที่ตำบลตะพาน ได้ร่วมมือกันอย่างจริงจังในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก จากข้อมูลด้านระบาดวิทยาโรคไข้เลือดออก ของสถานีอนามัยตำบล ตะพานพบว่าในปีดังกล่าวมีอัตราป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก 22.53 ต่อแสนประชากร ซึ่งต่ำกว่าเป้าของกระทรวงสาธารณสุข ที่กำหนดไม่ให้เกิน 50 ต่อแสนประชากร จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้เข้าร่วมยุทธศาสตร์การป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ร้อยละ 83.6 และกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเข้าใจว่าโรคไข้เลือดออกเป็นโรคที่ป้องกันและควบคุมได้ร้อยละ 100 ส่วนใหญ่เข้าใจว่าการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกเป็นหน้าที่ของทุกองค์กรที่เกี่ยวข้องและประชาชนต้องช่วยกัน ร้อยละ 98.1 โดยกลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องการป้องกันและ ควบคุมโรคไข้เลือดออกในปีที่ผ่านมา ส่วนมากมีความถี่บ่อยครั้ง ร้อยละ 77.8 ซึ่งรับข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์ มีมากที่สุดร้อยละ 83.9 รองลงมา จากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านร้อยละ 80.0 จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ร้อยละ 76.8 และน้อยสุดจากหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 11.4 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ตำบลตะพาน มีโทรทัศน์เกือบทุกหลังคาเรือน และวิถีชีวิตของ ประชาชนในพื้นที่ตำบลตะพาน นิยมชมข่าวสาร และรับสื่อต่างๆ จากโทรทัศน์มากกว่าการฟังวิทยุ และการอ่านหนังสือพิมพ์ และสอดคล้องกับการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกขององค์กรในพื้นที่ตำบลตะพาน เช่น การให้ความรู้ประชาชนในวันประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน การให้ความรู้ประชาชนที่มารับบริการที่สถานีอนามัย การให้ความรู้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาที่โรงเรียน การอบรมให้ความรู้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านและผู้นำชุมชน แล้วไปถ่ายทอดความรู้สู่ประชาชนในหมู่บ้าน การแจกเอกสารแผ่นพับ การทำป้ายประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมประกวดบ้านปลอดลูกน้ำยุงลาย การสนับสนุนรางวัลบ้านปลอดลูกน้ำยุงลาย การจัดกิจกรรมรณรงค์ความสะอาดและควบคุมลูกน้ำยุงลายร่วมกับหมู่บ้าน การแจกทรายอะเบท การแจกตาข่ายปิดฝาภาชนะน้ำใช้ การพนทมอกควั่น กำจัดยุงลาย กิจกรรมต่างๆ ทำให้ประชาชนเกิดการรับรู้ ประกอบกับในปี 2545 ตำบลตะพานมีโรคไข้เลือดออกระบาด ทำให้มีอัตราป่วยและอัตราตายสูงสุดของอำเภอพุนพิน โดยมีอัตราป่วย 857.14 ต่อแสนประชากร และอัตราตายร้อยละ 0.023 จากการระบาดของโรคไข้เลือดออกในปี 2545 รวมทั้งการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกขององค์กรต่างๆ ในพื้นที่ตำบลตะพาน ในปี 2546 ทำให้ประชาชนได้รับรู้ถึงโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค (perceived susceptibility) ทำให้ทราบว่าพื้นที่ที่มีความชุกของลูกน้ำยุงลายสูง จะทำให้มีโอกาสเป็นโรคไข้เลือดออกได้มากขึ้นกว่าพื้นที่อื่น ได้รับรู้ความรุนแรงของโรค (perceived severity) เมื่อเป็นโรคไข้เลือดออกอาจจะทำให้เสียชีวิตได้ ส่งผลกระทบต่อการทำงานของตนเองครอบครัว สุขุเสียรายได้ และได้รับรู้ประโยชน์ของการป้องกัน (perceived benefits) เมื่อรับรู้โอกาสและความรุนแรงจะผลักดันให้ประชาชนมีการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก เนื่องจากมีประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว ซึ่งตรงกับแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ ของ เบคเกอร์และคนอื่นๆ (Becker et al., 1977, 1979 อ้างใน มัลลิกา มัติโก, 2534) คือ บุคคลใดจะมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงจากการเป็นโรค บุคคลนั้นจะมีความเชื่อว่า เขามีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคนั้น โรคมีความรุนแรงทำให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิตของเขา ซึ่งเป็นตัวให้เกิดการกระทำนำไปสู่การลดลงของภาวะคุกคามทางสุขภาพ และเชื่อว่าเมื่อทำแล้วจะมีประโยชน์สำหรับเขาที่จะลดความเสี่ยง ความรุนแรงของความเจ็บป่วย ในขณะเดียวกัน บุคคลก็อาจจะเข้าใจว่าอุปสรรคในการหลีกเลี่ยงหรือลดความเสี่ยงนั้น เมื่อเปรียบเทียบระหว่างประโยชน์มากกว่าอุปสรรคบุคคลจะตัดสินใจในการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพนั้น ซึ่ง กัลยา สุวรรณแสง, 2532: 50 (อ้างใน พิศักดิ์ ชินชัย, 2538) ได้กล่าวว่าการรับรู้มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ การรับรู้ทำให้เกิดการเรียนรู้ ทำนองเดียวกันการเรียนรู้มีผลต่อการรับรู้ครั้งใหม่ เนื่องจากความรู้ความจำเดิม จะช่วยแปลความให้ทราบและการรับรู้มีความสำคัญต่อ

ทัศนคติ อารมณ์ และแนวโน้มของพฤติกรรม เมื่อเกิดการ รับรู้ขึ้นแล้วย่อมเกิดความรู้สึกและมี อารมณ์ต่อ การพัฒนาเป็นทัศนคติและพฤติกรรม ซึ่งการรับรู้ของประชาชนจะช่วยส่งผลให้ระดับ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออกของทุกองค์กรมีค่าเฉลี่ย โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยกับทุกประเด็น

2. ปัจจัยด้านประชากรที่มีผลต่อความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออก ในพื้นที่ตำบลตะปาน

2.1 เพศ

จากการศึกษาพบว่าเพศของกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออกของทุกองค์กรไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจาก โรค ไข้เลือดออกเป็นโรคที่เกิดได้กับทุกเพศ และกลุ่มตัวอย่างทุกเพศสามารถร่วมกันทำกิจกรรมการ ป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออกได้ จึงทำให้ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองเพศ ไม่แตกต่าง

2.2 อายุ

จากการศึกษาพบว่าอายุของกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออกของทุกองค์กรไม่แตกต่างกันอาจเป็นเพราะ โรค ไข้เลือดออกเป็นโรคที่เกิดได้กับประชาชนทุกอายุและกลุ่มตัวอย่างทุกอายุสามารถที่จะร่วมกันทำ กิจกรรมการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออกได้

2.3 ระดับการศึกษา

จากการศึกษาพบว่าระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออกของทุกองค์กรไม่แตกต่างกันอาจเป็น เพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 70.2 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจึงเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วุทธิ เกตุโสภิต (2527: 70) เรื่องผลกระทบของการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการให้สุขศึกษาสำหรับป้องกันควบคุมโรค ไข้เลือดออก จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าระดับการศึกษาที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อความคิดเห็นการปฏิบัติ เกี่ยวกับการควบคุมและการป้องกัน ไข้เลือดออก

2.4 ความถี่ในการได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออก

จากการศึกษาพบว่าความถี่ในการได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่อง การป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออกของกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อการป้องกันและ

ควบคุมโรคไข้เลือดออกของทุกองค์กรแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสาร เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกบ่อยครั้งมากเกินไป จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่าง ได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ในปีที่ผ่านมา ส่วนมากมีความถี่ บ่อยครั้งร้อยละ 77.8 จึงทำให้ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกัน

2.5 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

จากการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการป้องกัน และควบคุมโรคไข้เลือดออกของกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออกของทุกองค์กรไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้มีส่วนร่วมใน กิจกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ร้อยละ 88.9 ทำให้ระดับความคิดเห็นของกลุ่ม ตัวอย่างเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2.6 ลักษณะครอบครัวที่มีและไม่มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาอาศัย

จากการศึกษาพบว่าลักษณะครอบครัวที่มีและไม่มีนักเรียน ชั้นประถมศึกษาอาศัยของกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออกของทุกองค์กรไม่แตกต่างกัน จากการศึกษาพบว่าการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ในพื้นที่ตำบลตะพานของสถานีอนามัยและ โรงเรียนประถมศึกษาได้จัดให้ความรู้แก่นักเรียน ชั้นประถมศึกษา เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ประกอบกับโรงเรียนประถมศึกษา ได้จัดกิจกรรมรณรงค์เรื่องโรคไข้เลือดออกในโรงเรียนมีกิจกรรมการให้ความรู้เรื่องการป้องกัน และควบคุมโรคไข้เลือดออกตลอดภาคการศึกษาแรก การจัดกิจกรรมของหน่วยงานทั้งสองส่งผล ให้นักเรียนมีความรู้เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกที่ถูกต้อง น่าจะส่งผลให้บุคคลใน ครอบครัวมีการรับรู้มากกว่าครอบครัวอื่นและระดับความคิดเห็นต่อการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออกน่าจะแตกต่างจากบ้านที่ไม่มีนักเรียนอาศัย แต่จากการศึกษารังนี้กลับพบว่าทั้ง ครอบครัวที่มีและไม่มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาอาศัยอยู่มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อาจเป็น เพราะกลุ่มตัวอย่างได้รับรู้สิ่งต่างๆ ได้จากหลายช่องทาง จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่าง ได้รับ ข้อมูลข่าวสารเรื่องการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ในปีที่ผ่านมา ส่วนมากมีความถี่บ่อย ครั้ง ร้อยละ 77.8 ซึ่งรับข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์ มีมากที่สุดร้อยละ 83.9 รองลงมา จาก อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ร้อยละ 80.0 และจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ร้อยละ 76.8 น่าจะเป็น ผลทำให้ระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.7 ลักษณะของครอบครัวที่เคยมีและไม่เคยมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก ในช่วงไม่เกิน 2 ปีที่ผ่านมา

จากการศึกษาพบว่าลักษณะของครอบครัวที่เคยมีและไม่เคย

มีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก ในช่วงไม่เกิน 2 ปีที่ผ่านมา ของกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของทุกองค์กรไม่แตกต่างกัน ทั้งที่ครอบครัวที่เคยมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกจะมีประสบการณ์ตรง ความคิดเห็นน่าจะต่างกับครอบครัวที่ไม่มีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก การศึกษาครั้งนี้กลับพบว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างไม่แตกต่างกันน่าจะเป็นเพราะความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีปัจจัยด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอีกมาก กล่าวคือครอบครัวที่ไม่เคยมีผู้ป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก กลุ่มตัวอย่างก็อาจจะได้รับรู้สิ่งต่างๆ ได้จากหลายช่องทางเหมือนกับลักษณะครอบครัวที่มีและไม่มีนักเรียนอาศัยอยู่ จึงทำให้ระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

โดยสรุปจากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของทุกองค์กรทั้งภาครัฐและภาคประชาชนในระดับที่เห็นด้วย ถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมอยู่ในระดับ “เห็นด้วย” แม้ว่าในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างจะเห็นด้วยกับประเด็นต่างๆ ที่ทุกองค์กรได้ทำกิจกรรมในปี 2546 ที่ผ่านมา แต่ก็ยังมีบางประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างบางส่วนไม่แน่ใจ/เฉยๆ และไม่เห็นด้วย ดังนี้

1. ประเด็นต่างๆ ของสถานีอนามัยตำบลตะพาน เช่น “การให้ความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออก แก่ประชาชน ที่มารับบริการที่สถานีอนามัย” “การจัดให้มีการจับสลากบัตรชิงรางวัลบ้านปลอดลูกน้ำยุงลาย” “การสนับสนุนรางวัลกิจกรรมบ้านนี้ปลอดลูกน้ำยุงลาย มีความเหมาะสม” “การสนับสนุนรางวัลสำหรับกิจกรรมโรงเรียนและบ้านหนูปลอดลูกน้ำยุงลาย” “การใช้ข้อความ ไข้เลือดออกอันตรายเป็นแล้วถึงตาย ไม่มียารักษาช่วยประชาสัมพันธ์กระตุ้นเตือนแก่ประชาชนในชุมชนได้” “การพนัสนสเปร์ยแบบกระป๋องกำจัดยุงลายในบ้านผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก และละแวกบ้านใกล้เคียง ในวันสอบสวนโรค” “การสำรวจ และควบคุม กำจัดลูกน้ำยุงลายที่บ้านผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกและละแวกบ้านใกล้เคียง ในวันสอบสวนโรค” “การพนัสนสเปร์ยกำจัดยุงลายในบ้านผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก โรงเรียน และละแวกบ้านใกล้เคียง เมื่อมีผู้ป่วยไข้เลือดออก” “การกระตุ้น/รณรงค์เคาะประตูบ้านให้ประชาชนในละแวกบ้านที่มีโรคไข้เลือดออก ได้ควบคุมและกำจัดลูกน้ำยุงลาย ทุกๆ 7 วัน” และประเด็น “การให้ความรู้ประชาชนในหมู่บ้านที่มีโรคไข้เลือดออกเรื่องการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ทุกสัปดาห์ต่อเนื่องจนกว่าโรคจะสงบ” ทุกประเด็นที่กล่าวมาควรที่สถานีอนามัยตำบลตะพานจะต้องพิจารณาปรับปรุง โดยการประชุมหารือกับประชาชนในพื้นที่เพื่อปรับแนวคิดและความเข้าใจต่างๆ ให้เป็นหนึ่งเดียวกันระหว่างการดำเนินงานของสถานีอนามัย กับประชาชนจะ ได้ทำให้ระดับความคิดเห็นของทุกคนเพิ่มขึ้นถึงระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมและการปฏิบัติตนของประชาชนในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกต่อไป

2. ประเด็นต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลตะพาน เช่น “การพัฒนาศักยภาพของ อบต. ให้เป็นแกนนำในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก” “การจัดทำแผนงบประมาณ ประจำปีของ อบต. งานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก” “การให้ยืมเครื่องพ่นหมอกควันเฉพาะกับสถานีอนามัย และคณะทำงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก” “การสนับสนุนน้ำมันเชื้อเพลิงพ่นหมอกควันกับ สถานีราชการ เช่น โรงเรียน ที่ทำการ อบต. สถานีอนามัย วัด ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก” ทุกประเด็นที่กล่าวมาควรที่องค์การบริหารส่วนตำบลตะพาน จะต้องประชุมชี้แจงแกนนำของหมู่บ้านรวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่เข้าใจ ถึงกิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถให้การสนับสนุน รวมทั้งข้อจำกัดและความจำเป็นที่ต้องมีในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ซึ่งในปี 2547 เป็นต้นไป องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องเข้ามามีบทบาทในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น เห็นได้จากงบประมาณสาธารณสุขมูลฐานที่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านใช้ในกิจกรรมต่างๆ ได้ถ่ายโอนไปสู่ องค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว

3. ประเด็นต่างๆ ของโรงเรียนประถมศึกษา เช่น “การให้ความรู้นักเรียน เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก หน้าเสาธงทุกวันศุกร์ในภาคเรียนแรก” “การจัดกิจกรรมรณรงค์ทำความสะอาดและควบคุม กำจัดลูกน้ำยุงลายทุกวันศุกร์” ทั้งสองประเด็นที่มีกลุ่มตัวอย่างบางคนไม่เห็นด้วย ดังนั้น โรงเรียนประถมศึกษาในแต่ละหมู่บ้านควรจัดประชุมหารือกับประชาชน โดยเฉพาะกับผู้ปกครองเด็กนักเรียน ซึ่งอาจจะมีการพิจารณาถึงความเหมาะสมในวันเวลาและภาคเรียนที่จัดกิจกรรม หรือชี้แจงให้ประชาชนทราบถึงเหตุผลที่ต้องจัดกิจกรรมดังกล่าว

4. ประเด็นต่างๆ ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านและผู้นำหมู่บ้าน เช่น “การตรวจรับรองบ้านปลอดลูกน้ำยุงลาย” “การช่วยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขพ่นหมอกควัน” “การกระตุ้นด้วยการเคาะประตูบ้านให้เพื่อนบ้านช่วยกันควบคุมและกำจัดลูกน้ำยุงลาย ทุกๆ 7 วัน” ทั้งสามประเด็นเป็นกิจกรรมที่กลุ่มตัวอย่างบางคนไม่เห็นด้วย ถึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยเฉพาะประเด็น “การกระตุ้นด้วยการเคาะประตูบ้านให้เพื่อนบ้านช่วยกันควบคุมและกำจัดลูกน้ำยุงลาย ทุกๆ 7 วัน” อาจจะเป็นเพราะบางบ้าน ไม่ชอบที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านและผู้นำหมู่บ้าน ไปกระตุ้นทุกสัปดาห์ แล้วยังมีการตรวจรับรองว่าเป็นบ้านที่ปลอดลูกน้ำยุงลาย ดังนั้นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และผู้นำหมู่บ้าน ซึ่งเป็นองค์กรที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดควรจะให้ประชาชนทราบถึงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกให้ประชาชนได้ทราบเป้าหมายที่แท้จริง

5. ประเด็นต่างๆ ของครอบครัว เช่น “การนอนกลางวันในมุ้งหรือในบ้านที่มีมุ้งลวด” “การสวมเสื้อผ้าสีอ่อนๆ ป้องกันยุงลายกัด” “การใช้สารไล่ยุง เช่น ฐูปกันยุงในบ้าน” “การใช้สเปรย์แบบกระป๋องพ่นกำจัดยุงในบ้าน” “การควบคุมและกำจัดลูกน้ำยุงลายทุกวันศุกร์” “การใส่ทรายกำจัดลูกน้ำ กับภาชนะขังน้ำไม่มีฝา” “การเลี้ยงปลาหางนกยูงกินลูกน้ำในบริเวณบ้าน” จากประเด็นต่างๆ กลุ่มตัวอย่างบางคนไม่เห็นด้วย ถึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ดังนั้นองค์การที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสถานีอนามัยและอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ควรที่จะมีการชี้แจงให้ประชาชนทราบว่าการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออกในระดับครอบครัวนั้น มีทางเลือกให้หลากหลายวิธีซึ่งบางวิธี โดยเฉพาะการใช้สเปรย์แบบกระป๋องพ่นกำจัดยุงในบ้าน อาจจะมีบางครอบครัวไม่นิยมใช้ก็ต้องแนะนำให้ทางเลือกวิธีอื่นต่อไป

สำหรับปัจจัยด้านประชากรที่มีผลต่อความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออก พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา การมีและไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออก ลักษณะครอบครัวที่มีและไม่มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาอาศัยอยู่ ลักษณะครอบครัวที่เคยมีและไม่เคยมีผู้ป่วยโรค ไข้เลือดออก ในช่วงไม่เกิน 2 ปีที่ผ่านมา ทั้งหก ปัจจัย พบว่าระดับความคิดเห็น ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออกขององค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและประชาชนในพื้นที่ตำบลตะป่าน ไม่จำเป็นต้องแยกประชาชนตามปัจจัยประชากรดังกล่าวเพื่อจัดทำกิจกรรม ยกเว้นความถี่ในการได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออกของกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งพบว่ากลุ่มตัวอย่าง ได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออกนานๆ ครั้ง มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นมากกว่าการได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออกบ่อยครั้ง ทุกองค์กรไม่ควรจำเป็นต้องลดจำนวนครั้งของการให้ข้อมูลข่าวสาร แต่อาจที่จะพิจารณาปรับปรุงรูปแบบกิจกรรมการให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออก

การศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออก ในทุกประเด็นอยู่ในระดับเห็นด้วย กับเห็นด้วยอย่างยิ่ง แม้ว่าในภาพรวมค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นจะอยู่ในระดับเห็นด้วย แต่ก็ยังมีบางประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างบางส่วนไม่แน่ใจ/เฉยๆ และไม่เห็นด้วย พบว่าปัจจัยประชากร คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา การมีและไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออก ลักษณะครอบครัวที่มีและไม่มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาอาศัยอยู่ ลักษณะครอบครัวที่เคยมีและไม่เคยมีผู้ป่วยโรค ไข้เลือดออก ในช่วงไม่เกิน 2 ปีที่ผ่านมา กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ความถี่ในการได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออกของกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่ง

กลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกนานๆ ครั้ง มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นมากกว่าการได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกบ่อยครั้ง

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก และเข้าใจว่าการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกเป็นหน้าที่ของทุกองค์กรที่เกี่ยวข้องและประชาชนต้องช่วยกัน โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเข้าใจว่าโรค ไข้เลือดออกเป็นโรคที่ป้องกันและควบคุมได้ จากการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่างและความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกเป็นสิ่งดีที่ทุกองค์กรจะได้ปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในพื้นที่ได้ง่ายและตรงกับความคิดเห็นของประชาชนในปีต่อๆ ไปมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1.1 หน่วยงาน องค์กรทั้งภาครัฐและประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในพื้นที่ตำบลตะพาน ควรสนับสนุนและจัดกิจกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกอย่างต่อเนื่องทุกปี เนื่องจากประชาชนเห็นด้วยและมีส่วนกับกิจกรรม

1.2 ทุกหน่วยงาน องค์กรในพื้นที่ตำบลตะพานควรที่จะประชุมหารือหรือประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับประเด็นที่ประชาชนบางส่วนไม่แน่ใจ/เฉยๆ และไม่เห็นด้วยเพื่อพิจารณาปรับแก้ไขให้ สอดคล้องกับหลักวิชาการและความคิดเห็นของประชาชนต่อไป

1.3 ทุกหน่วยงาน องค์กรในพื้นที่ตำบลตะพานสามารถจัดกิจกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก โดยไม่ต้องแยกตามปัจจัยประชากร เนื่องจาก เพศ อายุ ระดับการศึกษา การมีและไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ลักษณะครอบครัวที่มีและไม่มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาอาศัยอยู่ ลักษณะครอบครัวที่เคยมีและไม่เคยมีผู้ป่วยโรค ไข้เลือดออก ในช่วง ไม่เกิน 2 ปีที่ผ่านมา กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

1.4 พื้นที่อื่นๆ ถ้าหากมีองค์กรในการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออกที่มีกิจกรรมหรือประเด็นที่เหมือนกันอาจจะนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้ได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเชิงคุณภาพ โดยจัดทำเวทีชาวบ้านเพื่อให้ทราบความคิดเห็นของประชาชนต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ทั้งในปัจจุบันและอนาคตจะได้นำข้อมูลมาประยุกต์ใช้เพื่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกต่อไป

2.2 เพื่อให้การศึกษารั้งนี้ต่อเนื่องควรศึกษาความรู้และการปฏิบัติตนของประชาชนในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในพื้นที่ตำบลตะพาน

2.3 ถ้าหากในพื้นที่ตำบลตะพานมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกกระบาดเพียงบางหมู่บ้านควรศึกษาเปรียบเทียบความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติตนของประชาชนในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกระหว่างหมู่บ้าน

2.4 ในหมู่บ้านที่มีการระบาดของโรคไข้เลือดออกต่อเนื่องควรศึกษาระบาดวิทยาของโรคไข้เลือดออก